

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2020. március 9. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2019. november 13. napján kihirdetett 9.B.313/2019/13. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban 12.000,- (tizenkettőezer) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s

- [1] A Debreceni Törvényszék 2019. november 13. kihirdetett 9.B.313/2019/13. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésében meghatározott, aszerint minősülő és büntetendő emberölés büntettének kísérletében. Ezért 4 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, mellékbüntetésül 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban állapította meg. A vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítani rendelte akként, hogy egynapi őrizetben töltött idő egynapi szabadságvesztésnek felel meg. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról, illetőleg a bűnügyi költség viseléséről is.
- [2] Az ítélet kihirdetését követően a nyilatkozattételre nyitva álló törvényes határidőn belül az ügyész a vádlott terhére a büntetésének súlyosítása végett jelentett be fellebbezést.
A vádlott és védő elsődlegesen jogos védelem okából az eljárás megszüntetéséért fellebbezett, esetlegesen testi sértés megállapíthatósága esetén minősítés változtatása érdekében, harmadlagosan enyhítésért, felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabása végett.
- [3] A fellebbviteli főügyészség a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta, és átiratában a következőket fejtette ki:
Az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le a bizonyítást, nem került sor olyan eljárási szabálysértésre, amely az ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. Ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a beszerzett bizonyítékokat hiánytalanul és hibátlanul, részletes indokolást adva értékelte. A vádlott védekezésére figyelemmel a Btk. 22. § (1) bekezdése és a Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozatában foglaltak alapján körültekintően vizsgálta a jogos védelmi helyzet fennállásának lehetőségét. Részletesen elemezte, hogy jogtalan támadás hiányában a vádlott nem kerülhetett jogos védelmi helyzetbe.
- [4] A mérlegeléssel megállapított, megalapozott tényállásból okszerű a vádlott bűnösségére vont következtetés, a vádlott cselekményének minősítése törvényes. Az ölési, illetve a testi sértési szándék elhatárolását a törvényszék az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló, a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatában foglalt iránymutatások alapján elvégezte, a vádlott

elkövetéskori tudattartalmára az alanyi és tárgyi tényezők egyenkénti és együttes vizsgálata alapján következtetett.

A halálos eredmény elhárításában célszerű és hatékony vádlotti közreműködés nem volt tetten érhető. Bár a tényállás tartalmazza, hogy a vádlott a sértettel közösen próbálta a vérzést törölközővel csillapítani, ez azonban eredménnyel nem járt. Orvosi segítség kérésére a sértett részéről került sor. A vádlott ezzel egy időben cselekményét leplező tevékenységbe fogott: a bűncselekmény elkövetésének eszközét folyóvíz alatt mosószerrel elmosta és hallgatásával támogatta a sértett háziorvos előtt tett sérülések keletkezésére vonatkozó valótlan elmondását. Az eredmény elhárítására irányuló tevékenység enyhítő körülményként tehát javára nem vehető számításba.

A törvényszék helyes indokai szerint az erős felindulásban való elkövetés megállapításának a méltányolható indítók, illetve az élelektani alapon nyugvó tudat elhomályosulás fennállásának hiánya törvényi akadályát képezi.

A bűnösség elismerésére ki nem terjedő beismerő vallomás és a megbánó magatartás, a sértetti megbocsátás és a cselekmény kísérleti szakban maradása, mint enyhítő körülmények nyomatakát a törvényszék eltúlzottan vette figyelembe, míg a súlyosító körülményeket, az élet elleni bűncselekmény súlyos fokú ittas állapotban való orvátámadásszerű elkövetését, a vádlottnak a véghezvitel során tanúsított kitartó szándékát, alkoholizáló életvitelét, a bűncselekmény elkövetésének motívumaként megállapított erkölcsileg elítélendő féltékenységet alulértékelt. Az enyhítő szakasz alkalmazására adott indokok nem fogadhatóak el. A 4 év tartamú szabadságvesztés nem alkalmas a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok, valamint a Btk. 80. §-ában megfogalmazott büntetéskiszabási elvek érvényesítésére. A büntetés súlyosítására irányuló ügyészi fellebbezés indokai helytállóak.

Az ítéletnek az egyéb kérdésekben hozott rendelkezései a törvénynek megfelelnek.

A fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy az ítéletábla a törvényszék ítéletét változtassa meg, a vádlott büntetését súlyosítsa. Egyebekben az ítéletet hagyja helyben.

- [5] A fellebbviteli főügyészség képviselője a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen kifejtette azon álláspontját is, miszerint a jogi indokolásból mellőzendő a szituációs jogos védelmi helyzet hiányával kapcsolatos okfejtés, továbbá részletezendő, hogy miért nem állapítható meg az önkéntes eredményelhárítás a terhelt javára, e körben az ügyészség megjelölte a BH2005. 2., BH1996. 236., BH1992. 218. számú eseti döntéseket.
- [6] Az ítéletábla a törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) bekezdése és (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett.
- [7] Az első fokon eljáró törvényszék az általa megvizsgált bizonyítékokat egyenként és összességükben a logika szabályainak megfelelően, körültekintően értékelt, mérlegelte, ezáltal túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg, az csak kisebb részben szorul pontosításra az ügyiratok tartalma alapján a Be. 592. § (2) bekezdésének c) pontja felhívásával a Be. 593. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakra is figyelemmel.
- [8] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás harmadik bekezdésében (elsőfokú ítélet 2. oldal) az első mondat a következőképpen helytálló: intelligenciája gyenge - átlagos szintű, értelmi képessége az átlagos intelligencia övezet alsó határában található.
Az elsőfokú ítélet 2. oldalának utolsó bekezdése kezdeti részéből mellőzendő, hogy "személyisége beszűkült", helyette megjelölendő, miszerint "beszűkült, éretlen, szorongó személyiség".

3. oldal első bekezdésében a párkapcsolatot illetően a "szerepelt" szó helyett "szerepet" szó tüntetendő fel.

Az 5. oldal negyedik bekezdésében a hasi sebzést illetően a gyógytartam 8 napon túliban jelölendő meg, a tényleges gyógytartam 21 nap.

Az 5. oldal ezt követő bekezdésében a lapockatájéki sérülés esetében a tényleges gyógytartam 10-12 napban határozható meg.

- [9] Az így kiegészített, illetőleg pontosított tényállás most már irányadó a másodfokú eljárásban a Be. 593. § (3) bekezdéséből következőleg.
- [10] Az irányadó tényállásból az első fokon eljáró bíróság helyesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmény emberölés bűntette kísérleteként minősítése törvényes.
Az ölési, illetve a testi sértési szándék elhatárolását a bíróság az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló, a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozatában foglalt iránymutatások alapján körültekintően elvégezte és helytállóan állapította meg, hogy a vádlott szándéka a sértett életének kioltására és nem csupán testi sértésre irányult, a cselekmény elkövetésekor tudata átfogta a halálos eredmény kialakulásának reális lehetőségét és cselekményét e következménybe belenyugodva követte el, azaz eshetőlegesen szándékkal.
- [11] A vádlott a cselekmény elkövetése során az élet kioltására alkalmas eszközt az élet kioltására alkalmas módon használta olyan testtájakok irányába, amelyekre figyelemmel a halál bekövetkezésének reális lehetősége fennállt. A cselekményt kitartó szándékkal valósította meg, a sértett testét négy erőbehatás érte, amelyből kettő legalább kis- közepes, kettő pedig kis erejűnek tekinthető. Súlyosabb sérülések azért nem következtek be, mert a sértett védekezett. Az ölési kísérlet befejezettnek és közelinek minősíthető, a halálhoz vezető okfolyamat a vádlott magatartása folytán elindult. A hasi szúrt sérülés közvetetten életveszélyes sérülés volt, a közvetlen életveszélyes állapot az idejekorán érkező szakszerű orvosi segítségnyújtásnak köszönhető nem alakult ki.
- [12] A halálos eredmény elhárításában célszerű és hatékony vádlotti közreműködés nem volt tetten érhető. Bár a tényállás tartalmazza, hogy a vádlott a sértettel közösen próbálta a vérzést törölközővel csillapítani, ez azonban eredménnyel nem járt. Orvosi segítségkérésre a sértett részéről került sor. A vádlott ezzel egy időben a cselekményét leplező tevékenységbe fogott. E körben is az ítélet tábla egyetért a fellebbviteli főügyészség által kifejtett állásponttal.
- [13] Az emberölés büntettének befejezett kísérlete esetén az önkéntes elállás megállapítása fogalmilag kizárt.
Az önkéntes eredményelhárítás nem állapítható meg akkor, ha a terhelt a sértett életének a megmentése érdekében más személy segítségét nem kéri, az eredmény elmaradását másnak - a terhelttől független - fellépése indítja el, a terhelt csupán közreműködik a más által megkezdett és megvalósított eredmény elhárító tevékenységben.
Az eredmény elhárítása az elkövetőtől olyan aktív és sikeres magatartást kíván, amely nem külső körülmények hatására, hanem döntően az elkövető belső indíttatásából, önálló akarat elhatározásából fakad.
- [14] A bírói gyakorlat valóban nem kívánja meg, hogy az elkövető az eredményt egyedül és kizárólag maga hárítsa el, ezt az általa segítségül hívott más személy közreműködésével is megteheti. Szükséges azonban, hogy az elkövető tevékeny önkéntes magatartása indítsa el azt az okfolyamatot, ami végül az eredmény elmaradásához vezet (BH2005. 2. II.).
Jelen esetben az ítélet tábla álláspontja szerint a terhelt kezdeményezőleg semmit nem tett, a sértett életének megmentése érdekében más személyt sem vett igénybe.

- [15] Ha az elkövető a tényállásszerű ölési cselekmény elkövetése után nyomban intézkedést tesz a sértett azonnali kórházba szállítása iránt, és annak halála az elkövető segítségnyújtásának eredményeként orvosi műtéttel válik elháríthatóvá: önkéntes eredményelhárítás folytán a cselekmény emberölés büntetnének a kísérlete helyett életveszélyt okozó testi sértés büntettként minősül (BH1992. 218.). Az önkéntes eredményelhárítás folytán az emberölés kísérlete helyett az életveszélyt okozó testi sértés büntette megállapításának van helye akkor is, ha a halálos eredmény elhárítása az elkövető által segítségül hívott más személy közreműködésével történik. (BH1996. 236.).
- [16] Az elsőfokú bíróság a vádlott védekezésére figyelemmel a Btk. 22. § (1) bekezdése és a Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozatában foglaltak alapján kifogástalanul vizsgálta a jogos védelmi helyzet fennállásának lehetőségét is. Helytállóan jutott arra a következtetésre, miszerint az eljárás során nem igazolódott, hogy a sértett a megszurását megelőzően jogtalan támadást intézett a vádlott személye ellen. Jogtalan támadás hiányában a vádlott nem kerülhetett jogos védelmi helyzetbe, az erre irányuló védelmi fellebbezés eredményre nem vezethetett.
- [17] Az ítéletábra osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban is, hogy a szituációs jogos védelmi helyzet kérdéskörével kapcsolatos okfejtés, mint szükségtelen érvelés ugyanakkor a jogi indokolásból mellőzendő.
- [18] Helytállóan járt el azonban a törvényszék akkor, amikor rögzítette, miszerint az erős felindulásban való elkövetés megállapíthatóságát kizárja az, hogy a méltányolható indítókra, illetve az élelektani alapon nyugvó tudat-elhomályosulás kialakulására nincs adat.
- [19] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában ellenben néhány elírás javítandó a következőképpen:
14. oldal második bekezdésében az utolsó mondat helyett feltüntetendő, hogy a lapockatáji sérülés a bordaközi izmokat sértette, amelyek vetületében a bordaközi verőerek, valamint a máj található és ezek további sérülése életveszélyes állapot bekövetkezését rejtette magában.
A 17. oldalon a második bekezdésben nyilván leírási hiba folytán a jogegységi határozat száma a jogos védelem kérdéskörében 4/2013. számra javítandó.
18. oldal alulról a harmadik bekezdésben a mondat második fele akként helytálló, hogy "a sértettnek a vádlott általi első szúrás leadását követő védekezése következtében maradt el a közvetett életveszélyes állapotnál súlyosabb következmény".
- [20] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket túlnyomórészt helyesen tárta fel, egyetértve azonban a fellebbviteli főügyészség álláspontjával, szükséges pontosítani, hogy a családon belüli erőszakos jellegű bűncselekmények elszaporodottsága érhető tetten, mind helyi, mind országos szinten, nem pedig az élet elleni cselekmények elszaporodottsága. Súlyosító körülmény az orvtámadásszerű, kitartó elkövetés.
- [21] Az első fokon eljáró törvényszék által kiszabott büntetés, a szabadságvesztés büntetés esetében enyhítő szakasz alkalmazásával az enyhítő körülmények nagyobb nyomatékára figyelemmel kellően szolgálja a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célokat a Btk. 80 §-ában rögzített büntetés-kiszabási elvek okán is. Nem volt indokolt sem a büntetés súlyosítása, sem annak enyhítése.
- [22] Az ügyészség, illetőleg a védelem fellebbezése eredményre nem vezethetett.
- [23] Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései is helyesek és törvényesek.

- [24] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [25] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 613. § (1) bekezdésén alapul a Be. 571. § (3) bekezdésére utalással is.

Debrecen, 2020. március 9.

. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 9.B.313/2019/13. számú ítélete az ítéltábla jelen határozatával a mai napon jogerős.

Debrecen, 2020. március 9.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke